

Danmark lærer Tanzania - Tanzania lærer Danmark

12 tanzanianere var i efteråret på demokratikursus på Fyn. Det er tankevækkende, at vi skal have folk herop fra Afrika, der lever det, som Grundtvig sagde om at udvikle sig i samspil med andre

■ AF GITTE GRÆSHOLM

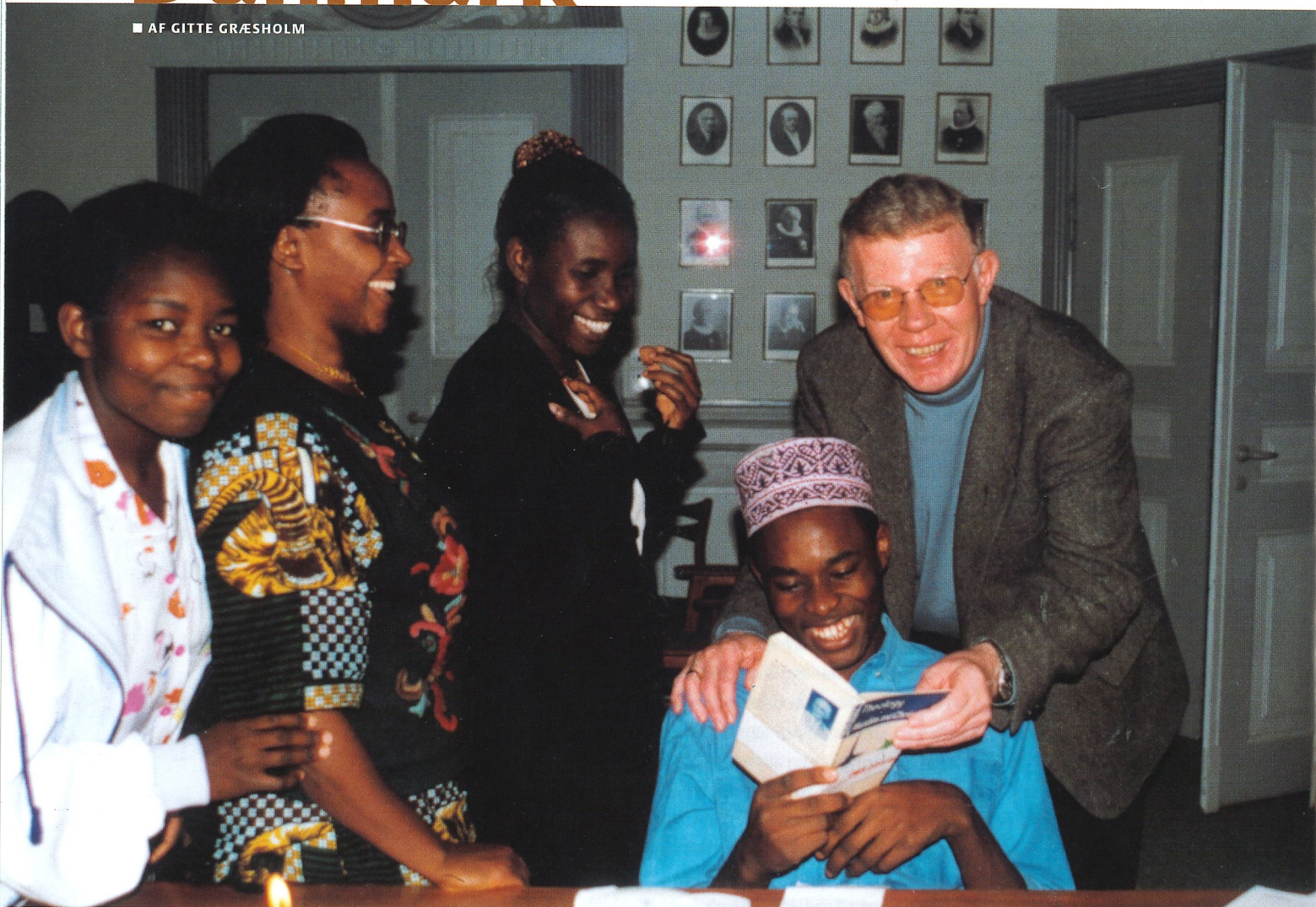

FOTO: ANNE SLINGER

Det er en strålende efterårsdag – det, der skulle vise sig at være den sidste af den række varme, smukke solskinsdage, vi fik sidste år i oktober, hvor Danmark tog sig ud fra sin smukkeste side.

Ud gennem skydedøren vælter travle mænd med mapper – maskinen fra Bruxelles er just landet. Fra min udsigtsplads ved en pille med et skilt i hånden – Brenderup Folkehøjskole – har jeg et godt overblik, min forventning er stor, men den er iblandet en god portion tvivl – kommer der overhovedet nogen? Er de mennesker overhovedet kommet med maskinen fra Entebbe?

Feberredning

Min uro var ikke just ubegrundet. Lige op til dagen for afrejsen havde der hersket stor tvivl om, hvorvidt det overhovedet var muligt at komme afsted. Ebola virus satte en region i Uganda i isolation, al ind- og udrejse var forbudt, og der var selvfølgelig heller ingen der skulle udsættes for unødigt risiko.

Alternative rejseplaner blev undersøgt og havde det ikke været for e-mail – vidunderbarnet i ny kommunikationsteknologi – havde det ikke været muligt at få klarlagt på så kort tid, at den oprindelige rejserute kunne fastholdes uden risiko for nogens helbred.

Til gængæld fik vi afprøvet, hvad der skulle vise sig at blive et fortrinligt samarbejde mellem Danmission v/ Lorens Hedelund og Brenderup Folkehøjskole, med bistand fra både den tidligere og den nuværende præst i Brenderup. Hurtig og aktiv kommunikation løste problemet og viste atter, at på afstand vokser problemer sig store, men når vi går ind i dem, opløses de ofte til mere håndterlige størrelser – eller går helt væk.

Topmotiverede tanzanianere

Grunden til at jeg stod i lufthavnen denne efterårsdag var den, at jeg ventede på 12 mennesker fra Bukoba, Tanzania, der skulle tilbringe de næste 8 uger på Brenderup Folkehøjskole, hvor de skulle diskutere demokratispørgsmål. Og ud kom de endelig – og vi satte straks kursen mod perronen for at nå det første tog til Fyn. Det er dog

mageløst, så let det er blevet at komme til og fra den lufthavn.

I toget fik vi togføreren til at lukke op fortil, så vi kunne se, da vi kørte gennem tunnelen – en sjov oplevelse der skabte megen forundring og snak – første tegn på, at her kom en nysgerrig og topmotiveret gruppe mennesker for at suge til sig af alle de forunderlige ting, de måtte komme i nærheden af.

Fra Odense Banegård kørte vi i egen bus gennem det smukke Fyn, som tog sig så dejligt ud i det solfyldte efterårsvejr – nærmest en slags „indian summer“ for os, men for vores venner fra Bukoba var det overraskende koldt.

Fri for krav og klage

Det er altid inspirerende at være sammen med mennesker, der som udgangspunkt oplever, at deres liv er en gave, de får og ikke et retskrav, de har. På den baggrund skulle det vise sig at være kendetegnende for gruppen aldrig at beklage sig – heller ikke i denne sammenhæng hvor overgangen fra deres klima til vores var uforholdsmæssig stor.

Og da vejret allerede næste dag slog om til et – for os – mere normalt efterårsvejr, måtte vi starte med at opsøge den lokale genbrugs, for at alle kunne blive hensigtsmæssigt ekviperet i forhold til det danske vejr – det, de kaldte en jakke, må i vores klima nærmest anses for at være en tynd skjorte, og klip-klapper er ikke det bedste fodtøj i det regnfulde danske efterårsvejr!

Her startede så 8 uger med intense oplevelser – ikke mindst for mig, der var hyret som projektleder og underviser for en bredt sammensat gruppe fra den tanzanianske administration, alle engagerede i livet i og omkring kirke og moske.

Gruppen bestod af 6 kvinder og 6 mænd, 2 havde været i Danmark før, med Ruhija-koret og på et lignende højskoleophold, men for de 10 andre var det en førsteoplevelse.

Trosomt var 9 lutheranere, 2 katolikker og 1 muslim repræsenteret, og fagligt var de bredt sammensat; 1 diakonisse, 1 folkeskolelærer, 1 lærer på et pædagogse-

Disse kulturmøder giver kraft, liv og vækker nysgerrigheden - til udvikling for begge parter, mener Gitte Græsholm

minarium, 1 musiklærer fra Ruhija med en baggrund som sygeplejeske og jordemoder, 1 kirkemusiker – just uddannet fra Ruhija, 1 studerende, 1 kasserer i ELTC og 2 ungdomsledere, 1 muslimsk lærer, 1 NGO-medarbejder og 1 landbrugskonsulent.

Værtsfamilier og valgfag

8 uger går jo hurtigt i godt selskab, og vi lå da heller ikke på den lade side. Ret hurtigt fik vi etableret lokale værtsfamilier efter en dejlig eftermiddag med temaet Danmark møder Tanzania. Her stillede vore gæster sig til rådighed med sang, dans og et udsøgt måltid, de havde fabrikeret over flere dage.

Undervisningen fordelte sig på 12 timers demokrati-debat og ekskursioner, valgfag sammen med de andre højskoleelever – fag som filt, computer, hjemmeside-design, musik, tegning, ligesom de deltog i alle de andre højskoleforpligtelser som køkken-tjanser, rengøring, planlægning og udførelse af projekter, fester mm.

Tanzanianernes sang- og dansetradition er et af de fineste eksempler på deres evne til at give hinanden rum for udfoldelse

FOTO: ANNE SLINGER

Kultur med rum for relationer

Og hvad er der så kommet ud af et sådant møde, er det vel relevant at spørge? Der et par emner, der stikker i øjnene og det første er forholdet til relationer.

Jeg oplever selv at leve et liv med tætte og bæredygtige relationer, men det gav stof til eftertanke for en stund at være i en sammenhæng, der så utvetydigt prioriterer det relationelle, uden det på nogen måde virker kunstigt. En ægte bekymring for hinandens velbefindende, som vores kultur – set i forhold til – underprioriterer, tager for givet eller i hvert fald ikke „nurser“ i samme omfang.

Det er sigende, at det nok nærmest ville virke krukke at overføre deres form til vore breddegrader. Men det er givet en del overvejelser værd, hvordan man fastholder relationer i vores dagligdag med de fragmentariske strukturer vores kultur består af. Som en sagde til mig forleden: „Hvis du har et problem, der ikke kan ordnes over mobiltelefonen på et par minutter, så har du virkelig et problem – så er det for kompliceret til, at almindelige mennesker kan eller orker gå ind i det“.

Tanzania kan det, der ikke kan købes

Vi har i vores kultur villigt ladet professionelle tage over, også der, hvor almindelig

medmenneskelighed måske kunne klare „æfterne“.

Man kan udtrykke det sådan, at de i Tanzania kan alt det, der er gratis; mens vores samfund – og dermed os selv – kan alt det, der koster penge. Jeg nævner i flæng hjemmehjælp, ældrepleje, daginstitutioner, skolegang/studier, vejbygning og hospitalsbehandling – alt sammen betalt af staten/os, hvorimod det, som man ikke kan købe for penge; – omsorg iblandet oprigtig interesse, fordi du er min nabo, den, jeg arbejder sammen med eller bare den, jeg tilfældigt lige kom forbi – må vel siges at være en mangelvare i vores samfund, noget der i vid udstrækning er overladt til det sociale system.

Og endnu mere interessant forrykkes grænserne for, hvad der er det normale i forhold til oprigtig interesse, så vi først mærker, at der er sket en ændring, og måske føler et savn, når vi oplever en anden kultur på tæt hold. Vi kan tale om fraværet af ordentlig kontakt, skrive og debattere om vigtigheden af omsorg med et indhold af personlig opmærksomhed rettet mod den person omsorgsarbejdet udføres for; men alene den formulering og det faktum, at det er en del af et arbejdsforhold, komplicerer og forstyrrer så flygtige, men basale menneskelige følelser som nærhed, varme og oprigtig interesse.

Det gav anledning til mange samtaler om værdier: kan det lade sig gøre at skabe et mere ligeværdigt samfund – også kønne imellem – uden at give køb på den oprigtige medmenneskelige interesse og ordentlig kontakt? Hvordan udbedrer man uligheder i kønsrollerne, uden at omsorgen ryger ud med badevandet?

Nysgerrighed

Et andet meget spændende begreb, der fik nyt liv under deres ophold her, er begrebet nysgerrighed. Det kan ind imellem synes at være en alvorlig mangelvare hos elever i det danske (høj)skolemiljø, og det er som om, at vi med udlændinge i huset kan få lov at (gen)opleve, hvad oprigtig nysgerrighed vil sige – noget, der på mange måder er på vej i glemmebogen. Den villighed, hvormed vi har afgivet vores medmenneskelige kompetencer til sagkundskaben, medfører en personlig utryghed, som opstår som en naturlig konsekvens, når man bliver en slags tilskuer i sit eget liv. Og utryghed – eller måske endda angst – har aldrig været god grobund for oprigtig nysgerrighed.

Første gang i løbet af projektet jeg rigtig blev konfronteret med den forskel, var en af de første dage, hvor vi var i færd med at afklare, hvilke forventninger de havde til deres ophold i Danmark. Hvad var deres interessefelt – hvem ville de gerne mødes

med i løbet af deres ophold. Jeg havde selvfølgelig planlagt en del, da der jo er steder, jeg synes, det er relevant at se; mennesker, det er relevant at møde i en demokrati-undervisningsproces. Men det var ikke mindst vigtigt, at de selv tog stilling.

Det var kendetegnende, at de alle havde mange ønsker, primært med udgangspunkt i hver deres arbejdsområde, og da de var bredt fagligt sammensat, var viften af forslag tilsvarende bred.

Ingen lurepassere

Da jeg herefter spurgte dem, om de alle var interesserede i at deltage i hinandens emner, opstod der stor forundring og de svarede med et rungende ja – „vi er da kommet for at se og opleve noget“ var svaret. Og på de forskellige arbejdspladser og skoler, i foreninger, undervisningsinstitutioner og organisationer som vi efterfølgende besøgte, var der da heller ingen, der holdt sig tilbage hvad angår spørgsmål – de overlod ikke pladsen til den, der i deres gruppe var den fagligt kompetente – alle spurgte, til de havde fået styret deres nysgerrighed. Møderne var på den måde levende, udfordrende og interessante, fordi hver enkelt tog ansvar på sig og udnyttede situationen på den mest hensigtsmæssige måde.

At det så fortrinsvis er mændene der spørger, både for sig selv og for kvinderne, der har noget sværere ved at komme frem og blive synlige i forsamlinger – det er en anden snak, som vi selvfølgelig også havde.

Positiv spiral

Under alle omstændigheder var det overordentlig tilfredsstillende at mærke så megen energi og interesse, og sjovt nok fostrer det endnu mere energi, jo mere interesse og nysgerrighed der udvises – en dejlig positiv spiral, hvis modsætning vi alt for ofte ser hos mættede danske højskolelever, der er overfodrede med tilbud lige fra første dag i daginstitutionen og op til nu. Til sammenligning vil danske elever ikke umiddelbart være interesserede i at deltage i emner, der ikke umiddelbart ligger i direkte forlængelse af det, de ser som deres egen hovedinteresse – vi er herhjemme blevet vænnet til, at vi kan gå til og fra et stort ta-selv-bord

med beskæftigelsestilbud uden nævneværdig skelen til den større sammenhæng.

Vestlig overmæthed

Brighton Kahigi har et sted sagt, at i vores vesteuropæiske kultur har vi mistet glæden ved at få dækket vores behov, fordi vi ikke giver os tid til at føle afsavn: Et strejf af sult og vi snupper en pølse, et stænk af ensomhedsfølelse, og vi tænder for skærmen. Vi forveksler behovstilfredsstillelse med en overmæt halvtilfreds rastløshed, som reducerer vores oplevelser til ingenting.

Hvis den beskrivelse passer bare lidt, så giver det jo heller ikke nysgerrigheden det allerbedste vilkår. Det er derfor en stor udfordring i forhold til danske højskolelever i dag at vække den nysgerrighed – ikke med flere tilbud af underholdningsmæssig karakter, men med ægte menneskelig kontakt som første prioritet i et kulturmøde, hvor relationer er målet og fagene midlet.

Det er ihvertfald tankevækkende, at vi skal have folk herop fra Afrika, der er i stand til at leve det, som Grundtvig så, da han skrev, at mennesker skal udvikle sig selv i samspil med andre gennem det levende ord. Og så er det afrikanerne, der taler og os der tier – mens vi venter på eksperthjælp udefra! Vi kan derfor både lære af og hjælpe hinanden – måske på helt andre områder, end vi i vores vesteuropæisk selvforståelse forestiller os. Den tanke giver ny inspiration, og her på Brenderup Folkehøjskole ser vi frem til mange flere besøg fra fjerne egne – ikke mindst fra Tanzania.

Gitte S. Græsholm er højskolelærer på Brenderup Folkehøjskole og projektleder for demokratikurset.

Projektet var en udløber af pastor Brighton Kahigi's 3 år som præst på Nordvestfyn, og baserede sig på et samarbejde mellem 3 menighedsråd (Brenderup, Udby og Føns sogne), Danmission og Brenderup Folkehøjskole med Demokratifonden som økonomisk hovedsponsor.

Brenderup Folkehøjskole har holdt demokratikursus med deltagere fra Asien, men dette var første gang med afrikanske deltagere.

Spørgsmål til overvejelse

1. På hvilke punkter ville I være parat til at give afkald på den frihed, der er forbundet med at kunne betale sig fra medmenneskelig omsorg, og i stedet investere jer selv?
2. Drøft fordele og ulemper ved dansk individualisme og tanzaniansk gruppeidentitet. Hvilken kultur harmonerer bedst med jeres kristendomsforståelse?
3. Diskuter påstanden, at vi i vores vesteuropæiske kultur har mistet glæden ved at få dækket vores behov, fordi vi ikke giver os tid til at føle afsavn.

FOTO: DMS

På baggrund af sine 3 år som præst i Danmark fik Brighton Kahigi ideen til at få en gruppe fra sit stift på dansk demokratikursus

det tager 30 sekunder at støtte Danmissions arbejde i Tanzania med **50 kr.**

Ring på indsamlingstelefon:

9056 5911

Beløbet debiteres din næste telefonregning – Tak for hjælpen!